

HOTĂRÂREA CURȚII

4 iulie 2000*

Comisia Comunităților Europene împotriva Republicii Elene

„Neîndeplinirea obligațiilor de către un stat — Hotărâre a Curții de constatare a neîndeplinirii obligațiilor — Neexecutare — Articolul 171 din Tratatul CE (devenit articolul 228 CE) — Sanțiuni pecuniare — Penalitate cu titlu cominatoriu — Deșeuri — Directivele 75/442/CEE și 78/319/CEE”

Cauza C-387/97

În cauza C-387/97,

Comisia Comunităților Europene, reprezentată de doamna M. Condou-Durande, membru al Serviciului juridic, în calitate de agent, cu domiciliul ales în Luxemburg la biroul domnului C. Gómez de la Cruz, membru al Serviciului juridic, Centre Wagner, Kirchberg,

reclamantă,

susținută de

Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, reprezentat de domnul J. E. Collins, Assistant Treasury Solicitor, în calitate de agent, cu domiciliul ales în Luxemburg la sediul Ambasadei Regatului Unit, 14, boulevard Roosevelt,

intervenient,

împotriva

Republicii Elene, reprezentată de doamnele A. Samoni-Rantou, consilier juridic în Serviciul juridic special - Departamentul de drept european din Ministerul Afacerilor Externe, și E.-M. Mamouna, auditor în cadrul aceluiași serviciu, precum și de domnul G. Karipsiadis, colaborator științific special în cadrul aceluiași serviciu, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg la sediul Ambasadei Greciei, 117, Val Sainte-Croix,

pârâtă,

având ca obiect constatarea neîndeplinirii obligațiilor care îi reveneau în temeiul articolului 171 din Tratatul CE (devenit articolul 228 CE) de către Republica Elenă, prin neadoptarea măsurilor necesare pe care le presupune executarea Hotărârii Curții din 7 aprilie 1992, Comisia/Grecia (C-45/91, Rec., p. I-2509) și, în special, prin neelaborarea și neaplicarea planurilor și a programelor necesare eliminării deșeurilor și a deșeurilor toxice și periculoase din regiunea în cauză fără a pune în pericol sănătatea umană și fără a afecta mediul, și obligarea acesteia la plata către Comisie, în contul „resurse proprii ale CE”, a unei penalități cu titlu cominatoriu de 24 600 ECU pe zi de întârziere în executarea măsurilor necesare

* Limba de procedură: greaca.

pentru a se conforma Hotărârii Comisia/Grecia, citate anterior, de la data notificării prezentei hotărâri,

CURTEA,

compusă din domnii G. C. Rodríguez Iglesias, președinte, J. C. Moitinho de Almeida, D. A. O. Edward, L. Sevón și R. Schintgen, președinți de cameră, P. J. G. Kapteyn, C. Gulmann, J.-P. Puissechet, G. Hirsch, P. Jann, H. Ragnemalm (raportor), M. Wathelet și V. Skouris, judecători,

avocat general: domnul D. Ruiz-Jarabo Colomer,
grefier: doamna L. Hewlett, administrator,

având în vedere raportul de ședință,

după ascultarea susținerilor orale ale părților în ședința din 29 iunie 1999,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 28 septembrie 1999,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin cererea depusă la grefa Curții la 14 noiembrie 1997, Comisia Comunităților Europene a introdus, în temeiul articolului 171 din Tratatul CE (devenit articolul 228 CE), o acțiune având ca obiect constatarea neîndeplinirii obligațiilor care îi reveneau în temeiul articolului 171 din Tratatul CE (devenit articolul 228 CE) de către Republica Elenă, prin neadoptarea măsurilor necesare pe care le presupune executarea Hotărârii Curții din 7 aprilie 1992, Comisia/Grecia (C-45/91, Rec., p. I-2509) și, în special, prin neelaborarea și neaplicarea planurilor și a programelor necesare eliminării deșeurilor și a deșeurilor toxice și periculoase din regiunea în cauză fără a pune în pericol sănătatea umană și fără a afecta mediul, și obligarea acesteia la plata către Comisie, în contul „resurse proprii ale CE”, a unei penalități cu titlu cominatoriu de 24 600 ECU pe zi de întârziere în executarea măsurilor necesare pentru a se conforma Hotărârii Comisia/Grecia, citate anterior, de la data notificării prezentei hotărâri.

Legislația comunitară

2 În versiunile în vigoare la expirarea termenului de două luni stabilit în avizul motivat care a avut ca rezultat constatarea neîndeplinirii obligațiilor în cauza Comisia/Grecia, citată anterior, Directiva 75/442/CEE a Consiliului din 15 iulie 1975 privind deșeurile (JO L 194, p. 39), și Directiva 78/319/CEE a Consiliului din 20 martie 1978 privind deșeurile toxice și periculoase (JO L 84, p. 43) prevedeau apropierea legislațiilor naționale în materie de eliminare a anumitor deșeuri. Astfel cum reiese din al treilea considerent din Directiva 75/442 și respectiv din al patrulea considerent din Directiva 78/319, aceste directive aveau ca obiect, în special, să asigure protecția sănătății oamenilor și să protejeze mediul împotriva efectelor dăunătoare cauzate prin colectarea, transportarea, tratarea, depozitarea și descărcarea acestor deșeuri.

3 Cu scopul de a asigura realizarea acestui obiectiv, Directivele 75/442 și 78/319 le impuneau statelor membre să adopte anumite dispoziții și să ia anumite măsuri.

4 În primul rând, în temeiul articolului 4 din Directiva 75/442, statele membre trebuiau să ia măsurile necesare pentru a garanta că deșeurile sunt eliminate fără a pune în pericol sănătatea umană și fără a afecta mediul, în special fără a produce riscuri pentru apă, aer sau sol și nici pentru faună și floră, fără a crea neplăceri din cauza zgomotului sau mirosurilor și fără a aduce atingere siturilor și peisajelor.

5 Articolul 5 alineatul (1) din Directiva 78/319 prevedea că statele membre trebuiau să ia măsurile necesare pentru a garanta că deșeurile toxice și periculoase sunt eliminate fără a pune în pericol sănătatea umană și fără a afecta mediul, în special, fără a produce riscuri pentru apă, aer sau sol și nici pentru faună și floră, fără a crea neplăceri din cauza zgomotului sau a mirosurilor și fără a aduce atingere siturilor și peisajelor. În temeiul articolului 5 alineatul (2) din directivă, statele membre trebuiau să ia, în special, măsurile necesare pentru a interzice abandonarea, descărcarea, depozitarea și transportarea necontrolate ale deșeurilor toxice și periculoase, precum și furnizarea acestora unor instalații, unități sau întreprinderi, altele decât cele vizate la articolul 9 alineatul (1) din directivă.

6 Articolul 5 din Directiva 75/442 prevedea că statele membre aveau obligația să înființeze sau să desemneze autoritatea sau autoritățile competente care răspund, într-o anumită zonă, de planificarea, organizarea, autorizarea și supravegherea operațiunilor de eliminare a deșeurilor.

7 În temeiul articolului 6 primul paragraf din Directiva 75/442, autoritatea sau autoritățile competente, menționate la articolul 5, aveau obligația de a întocmi cât mai repede posibil unul sau mai multe planuri privind, în special, tipul și cantitatea de deșeuri ce urmează să fie eliminate, cerințele tehnice generale, zonele adecvate de eliminare, precum și toate dispozițiile speciale pentru anumite deșeuri. Articolul 6 al doilea paragraf din directivă prevedea că planul sau planurile puteau include, de exemplu, persoanele fizice sau juridice abilitate să realizeze eliminarea deșeurilor, estimarea costurilor operațiunilor de eliminare și măsurile care pot încuraja raționalizarea colectării, sortării și tratării deșeurilor.

8 În temeiul articolului 6 din Directiva 78/319, statele membre aveau obligația să desemneze sau să instituie autoritatea sau autoritățile competente care răspund, într-o anumită zonă, de planificarea, organizarea, autorizarea și supravegherea operațiunilor de eliminare a deșeurilor toxice și periculoase.

9 Articolul 12 alineatul (1) primul paragraf din Directiva 78/319 prevedea că autoritățile competente trebuiau să elaboreze și să actualizeze programele pentru eliminarea deșeurilor toxice și periculoase. Aceste programe trebuiau, în special, să privească tipurile și cantitățile de deșeuri care urmează să fie eliminate, metodele de eliminare, centrele de tratare specializate, în cazul în care este necesar, și locurile de eliminare adecvate.

10 În conformitate cu articolul 145 din Actul privind condițiile de aderare a Republicii Elene și adaptările tratatelor (JO 1979, L 291, p. 17, denumit în continuare „Actul de aderare”), Republica Elenă avea termen până la 1 ianuarie 1981 să pună în vigoare măsurile necesare pentru a se conforma dispozițiilor Directivelor 75/442 și 78/319.

Hotărârea Comisia/Grecia

11 În Hotărârea Comisia/Grecia, citate anterior, Curtea a constatat că Republica Elenă nu își îndeplinise obligațiile care îi reveneau în temeiul articolelor 4 și 6 din Directiva 75/442 și al articolelor 5 și 12 din Directiva 78/319.

12 Din această hotărâre reiese că, întrucât luase la cunoștință anumite probleme pe care le presupunea eliminarea deșeurilor în departamentul Cania din Creta (Grecia), Comisia i-a solicitat guvernului elen să îi ofere explicații cu privire la această situație. Aceasta i-a solicitat, în principal, informații privind existența unui deponeu la gura râului Kourouпитos.

13 Guvernul elen a răspuns că urma să stopeze funcționarea deponeului respectiv și să creeze noi locuri de depozitare. Totuși, acesta a subliniat că, în așteptarea încheierii lucrărilor de infrastructură necesare pentru aceste locuri noi, deșeurile din departamentul Cania vor fi depozitate în continuare în deponeul de la Kourouпитos până în luna august 1988.

14 Considerând acest răspuns nesatisfăcător, Comisia a adresat Republicii Elene o scrisoare de punere în întârziere. În scrisoare, aceasta afirma că, contrar articolului 4 din Directiva 75/442 și articolului 5 din Directiva 78/319, Republica Elenă nu luase nicio măsură pentru ca deșeurile în cauză să fie eliminate fără a pune în pericol sănătatea umană și fără a afecta mediul. În plus, aceasta constata că statul membru respectiv nu elaborase încă nici planul pentru eliminarea deșeurilor prevăzut la articolul 6 din Directiva 75/442, nici programul pentru eliminarea deșeurilor toxice și periculoase prevăzut la articolul 12 din Directiva 78/319. Comisia a adăugat că acesta nu adoptase niciuna dintre dispozițiile referitoare la eliminare, impuse la articolul 7 din Directiva 75/442. Aceasta concluziona că Republica Elenă nu își îndeplinise obligațiile care îi reveneau în temeiul articolelor 4, 5, 6, 7 și 13 din Directiva 75/442 și al articolelor 5, 6, 12 și 21 din Directiva 78/319.

15 În răspunsul lor la această scrisoare, autoritățile elene au făcut referire la faptul că populația din Cania s-a opus proiectului pentru crearea unor noi locuri de depozitare a deșeurilor și că, prin urmare, autoritățile aveau în vedere pe termen mediu crearea unor locuri de îngropare a deșeurilor în localități mai mici și, pe termen lung, incinerarea și reciclarea deșeurilor.

16 La 5 martie 1990, Comisia a emis un aviz motivat pe care l-a notificat Republicii Elene. În avizul motivat, aceasta aprecia că autoritățile elene nu își respectaseră obligațiile care decurgeau din tratat, având în vedere că acestea se aflau încă în stadiul de pregătire a măsurilor necesare pentru a se conforma Directivelor 75/442 și 78/319 în regiunea Cania.

17 În acțiunea în neîndeplinirea obligațiilor pe care a introdus-o împotriva Republicii Elene, Comisia a susținut că autoritățile elene nu luaseră nicio măsură pentru ca deșeurile din regiunea Cania să fie eliminate fără a pune în pericol sănătatea umană și fără a afecta mediul. Aceasta a adăugat că autoritățile competente nu adoptaseră nicio dispoziție în vederea punerii în aplicare a unui plan concret care să conducă, pe baza unui calendar, la o bună gestionare a deșeurilor din regiunea respectivă. Aceasta a reiterat aceleași critici cu privire la deșeurile toxice și periculoase din regiune, pentru care autoritățile elene nu luaseră măsuri adecvate și nici nu prevăzuseră programe referitoare la eliminarea acestora.

18 Republica Elenă a răspuns că, între 1989 și 1991, fuseseră întreprinse mai multe studii privind gestionarea și reciclarea deșeurilor din regiunea Cania. Cu toate acestea, punerea în aplicare a programului elaborat fusese suspendată din cauza opoziției populației locale.

19 La punctul 21 din Hotărârea Comisia/Grecia, citată anterior, Curtea a constatat că, în conformitate cu articolul 145 din Actul de aderare, Directivele 75/442 și 78/319 ar fi trebuit să fie puse în aplicare în Grecia până la 1 ianuarie 1981 cel târziu. În plus, aceasta a amintit că rezultă dintr-o jurisprudență constantă că un stat membru nu poate invoca situații interne, precum dificultățile de aplicare survenite în stadiul executării unui act comunitar, pentru a justifica nerespectarea obligațiilor și termenelor care rezultă din normele dreptului comunitar.

20 În consecință, Curtea a declarat:

„Prin faptul că nu a luat măsurile necesare pentru a garanta că în regiunea Cania deșeurile și deșeurile toxice și periculoase vor fi eliminate fără a pune în pericol sănătatea umană și fără a afecta mediul și faptul că nu a elaborat, pentru această regiune, planuri sau programe pentru eliminarea deșeurilor și a deșeurilor toxice și periculoase, Republica Elenă nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolelor 4 și 6 din Directiva 75/442/CEE a Consiliului din 15 iulie 1975 privind deșeurile și al articolelor 5 și 12 din Directiva 78/319/CEE a Consiliului din 20 martie 1978 privind deșeurile toxice și periculoase.” [traducere neoficială]

Procedura precontencioasă

21 În lipsa comunicării măsurilor de executare a Hotărârii Comisia/Grecia, citate anterior, prin scrisoarea din 11 octombrie 1993, adresată autorităților elene, Comisia a amintit că Republica Elenă fusese condamnată prin hotărârea în cauză și a subliniat că nu i se comunicase nicio măsură în vederea conformării cu hotărârea.

22 Prin scrisoarea din 24 august 1994, guvernul elen a informat Comisia cu privire la faptul că organismul competent pentru gestionarea deșeurilor pe plan local obținuse „aprobare preliminară” pentru două locuri de îngropare a deșeurilor în Kopinadi și Vardia. Studii de evaluare a efectului acestor locuri asupra mediului erau în curs de elaborare, în conformitate cu legislația națională de transpunere a Directivei 85/337/CEE a Consiliului din 27 iunie 1985 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului (JO L 175, p. 40; ediție specială în limba română, cap. 15 vol. 1, p. 174) și urmau să fie finalizate înainte de sfârșitul anului 1994. În urma acestei proceduri, organismul competent putea să elaboreze studiul final referitor la construirea, darea în folosință, supravegherea și reabilitarea unuia dintre cele două locuri care părea mai adecvat.

23 Întrucât nu a primit nici o informație nouă din partea guvernului elen, Comisia a hotărât să inițieze procedura prevăzută la articolul 171 alineatul (2) din tratat. La 21 septembrie 1995, aceasta a trimis guvernului elen o scrisoare de punere în întârziere pentru a prezenta în termen de două luni observațiile sale cu privire la neexecutarea Hotărârii Comisia/Grecia, citate anterior.

24 Prin scrisoarea din 14 decembrie 1995, guvernul elen a informat Comisia de faptul că Consiliul Prefecturii regiunii Cania alesese un loc de depozitare a deșeurilor și că, în consecință, urma să se pună în aplicare programul de eliminare a deșeurilor.

25 Comisia a considerat că din acest răspuns rezulta clar că autoritățile elene, la patru ani de la Hotărârea Comisia/Grecia, citată anterior, nu adoptaseră încă măsurile pe care le presupune executarea acesteia, că adoptarea măsurilor de executare se afla doar într-un stadiu preliminar și că planurile sau programele de eliminare a deșeurilor nu puteau fi încă puse în aplicare. Astfel, conform Comisiei, deșeurile erau depozitate în continuare în deponeul din Kouroupitos, punând în pericol sănătatea publică și afectând mediul.

26 Prin avizul motivat din 6 august 1996, Comisia a constatat că, prin faptul că nu adoptase măsurile necesare pe care le presupune executarea Hotărârii Comisia/Grecia, citate anterior, și în special faptul că nu elaborase și nici nu aplicase încă planurile sau programele necesare eliminării deșeurilor și a deșeurilor toxice și periculoase din regiunea în cauză fără a pune în pericol sănătatea umană și fără a afecta mediul, Republica Elenă nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul tratatului.

27 În temeiul articolului 171 alineatul (2) din tratat, Comisia i-a solicitat Republicii Elene să ia măsurile necesare pentru a se conforma avizului motivat în termen de două luni de la notificarea acestuia. În plus, Comisia a atras atenția autorităților elene asupra eventualei impuneri a unei penalități cu titlu cominatoriu pentru neexecutarea de către Republica Elenă a Hotărârii Comisia/Grecia, citate anterior; Comisia a afirmat că va stabili cuantumul penalității solicitate în fața Curții în temeiul articolului 171 alineatul (2) din tratat, în funcție de situația existentă în momentul introducerii acțiunii sale.

28 În răspunsul lor din 11 noiembrie 1996, autoritățile elene au menționat un plan național de gestionare a deșeurilor, garantat și pus în aplicare la nivelul prefecturilor și la nivel regional, pentru care fondurile necesare erau disponibile și angajate. În ceea ce privește planul regional de gestionare a deșeurilor din departamentul Cania, autoritățile elene au precizat că acesta consta în punerea în aplicare a unui program global de gestiune care cuprinde:

- sortarea deșeurilor la sursă;
- construirea și darea în folosință a unei uzine de reciclare mecanică;
- amenajarea și darea în folosință a unui loc de îngropare a deșeurilor;
- un program de reamenajare și reabilitare a regiunii, ca urmare a eliminării necontrolate a deșeurilor din deponeul din Kouroupitos.

29 În ceea ce privește deșeurile depozitate în deponeul din Kouroupitos, autoritățile elene au precizat că au întreprins acțiuni și măsuri concrete pentru soluționarea problemelor locale, în scopul rezolvării definitive a problemei acestui loc, pentru care acestea elaborau programe speciale de gestionare.

30 În privința gestionării deșeurilor toxice și periculoase și, în special, a deșeurilor spitalicești, autoritățile elene au declarat că puneau în aplicare o serie de acțiuni și de măsuri privind finanțarea studiilor și realizarea de lucrări privind gestionarea deșeurilor și, în special, că Prefectura departamentului Cania întreprinsese demersurile necesare pentru înființarea unei uzine de reciclare mecanică și a unui loc de îngropare a deșeurilor. Conform autorităților competente, realizarea acestui program ar soluționa problema râului Kouroupitos și ar reglementa gestionarea deșeurilor în regiunea Cania.

31 În scrisoarea din 28 august 1997, autoritățile elene au furnizat informații suplimentare privind evoluția procedurii de gestionare a deșeurilor din departamentul Cania. Acestea au precizat, în special, că se acordase aprobarea preliminară a locației alese pentru îngroparea deșeurilor și că se încheiase studiul referitor la efectele uzinei de reciclare și de compostare a deșeurilor asupra mediului, ca de altfel și prima fază a unei proceduri de licitație internațională restrânsă.

32 Comisia a considerat că aceste răspunsuri nu sunt satisfăcătoare și că măsurile de executare a Hotărârii Comisia/Grecia, citate anterior, nu fuseseră încă puse în aplicare; în consecință, aceasta a hotărât să introducă prezenta acțiune.

Pretențiile părților

33 Comisia îi solicită Curții să constate că Republica Elenă nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 171 din tratat, să îi impună o penalitate cu titlu cominatoriu în

quantum de 24 600 euro pe zi de întârziere în executarea măsurilor necesare pentru a se conforma Hotărârii Comisia/Grecia, citate anterior, și să o oblige la plata cheltuielilor de judecată.

34 Prin Ordonanța președintelui Curții din 29 septembrie 1998, Regatul Unit a fost admis ca intervenient în sprijinul pretențiilor Comisiei. Totuși, acesta nu a formulat pretenții.

35 Guvernul elen îi solicită Curții, în principal, să declare acțiunea inadmisibilă sau să o respingă ca fiind nefondată și să oblige Comisia la plata cheltuielilor de judecată. În subsidiar, guvernul îi solicită Curții să stabilească penalitatea cu titlu cominatoriu pe baza coeficienților de gravitate și de durată mai favorabili Republicii Elene decât cei aplicați de Comisie și ținând seama de gradul ridicat de conformitate cu Hotărârea Comisia/Grecia, citată anterior, realizat de Republica Elenă.

Cu privire la admisibilitate

36 Bazându-se pe Hotărârea din 3 martie 1982, Alpha Steel/Comisia, 14/81, Rec., p. 749, punctul 28, și Hotărârea din 13 noiembrie 1990, Fedesa și alții, C-331/88, Rec., p. I-4023, punctul 42, pe concluziile avocatului general Fennelly din cauza Comisia/Franța (Hotărârea din 7 martie 1996, C-334/94, Rec., p. I-1307), precum și pe o parte din doctrina juridică, guvernul elen susține că acțiunea este inadmisibilă pe motiv că articolul 171 alineatul (2) din tratat, care rezultă din Tratatul privind Uniunea Europeană, a intrat în vigoare la 1 noiembrie 1993, ulterior introducerii procedurii privind neîndeplinirea obligațiilor, fondată pe articolul 171 din tratat, pentru neexecutarea Hotărârii Comisia/Grecia, citate anterior.

37 Articolul 171 alineatul (2) din tratat prevede impunerea unor sancțiuni foarte severe pentru statele membre și, în consecință, constituie o normă mai strictă și mai oneroasă care, în principiu, nu se poate aplica retroactiv.

38 Procedura privind neîndeplinirea obligațiilor pentru neexecutarea Hotărârii Comisia/Grecia, citate anterior, a fost inițiată la 11 octombrie 1993, atunci când Comisia, întrucât nu a primit informații despre executarea hotărârii, s-a adresat autorităților elene pentru a le aminti de condamnarea Republicii Elene prin hotărârea respectivă și pentru a stabili un termen de comunicare a măsurilor adoptate cu scopul de a se conforma acestei condamnări.

39 Guvernul elen susține că, deși amenda se referă la viitor și nu la trecut și nu se aplică retroactiv, aceasta conține elemente retroactive. Procedura de la articolul 171 alineatul (2) din tratat presupune, în esență, luarea în considerare a trecutului, iar amenda se calculează pe baza unor elemente și criterii care fac referire la acte comise în trecut. Comisia dorește să sancționeze un comportament trecut, urmărind, în același timp, un obiectiv pe termen mai lung, care constă în evitarea pe viitor a unei „recidive” a statului membru „indisciplinat”.

40 Comisia răspunde că nu se poate invoca aplicarea retroactivă a articolului 171 alineatul (2) din tratat. Prezenta acțiune se deosebește de cauza Comisia/Franța, citată anterior, în măsura în care, în speță, toate etapele procedurii privind neîndeplinirea obligațiilor au avut loc după intrarea în vigoare a Tratatului privind Uniunea Europeană.

41 În plus, nici sancțiunile nu sunt aplicate retroactiv. Penalitatea cu titlu cominatoriu propusă de Comisie nu poate fi considerată o sancțiune penală ca urmare a faptului că aceasta este impusă pentru a influența un comportament viitor.

42 În această privință, pe de o parte, este suficient să se constate că toate etapele procedurii precontencioase și, în special, scrisoarea de punere în întârziere, care datează din 21 septembrie 1995, au avut loc după intrarea în vigoare a Tratatului privind Uniunea Europeană. Astfel, scrisoarea din 11 octombrie 1993, la care face referire guvernul elen, nu face parte din această procedură. Pe de altă parte, în ceea ce privește argumentul invocat de guvernul elen referitor la luarea în considerare, în scopul stabilirii penalității cu titlu cominatoriu, a unor elemente și criterii care privesc trecutul, acesta se confundă în esență cu examinarea cauzei cu privire la fond, în special a obiectului penalității cu titlu cominatoriu menționată la articolul 171 alineatul (2) din tratat.

43 În aceste condiții, este necesar să se respingă motivul de inadmisibilitate invocat de guvernul elen.

Cu privire la fond

44 Cu titlu introductiv, este necesar să se examineze dacă obligațiile care îi revin Republicii Elene în temeiul articolelor 4 și 6 din Directiva 75/442 și al articolelor 5 și 12 din Directiva 78/319 rămân aplicabile în stadiul actual al dreptului comunitar.

45 În această privință, este necesar să se amintească faptul că Directiva 75/442 a fost modificată considerabil prin Directiva 91/156/CEE a Consiliului din 18 martie 1991 (JO L 78, p. 32). Din articolul 1 al Directivei 91/156 rezultă că articolele 1–12 din Directiva 75/442 au fost înlocuite cu articolele 1–18 și că au fost adăugate trei anexe.

46 Directiva 78/319 a fost abrogată cu efect de la 12 decembrie 1993 și înlocuită cu Directiva 91/689/CEE a Consiliului din 12 decembrie 1991 privind deșeurile periculoase (JO L 377, p. 20; ediție specială în limba română: capitol 15 volum 2, p. 91). Directiva 94/31/CE a Consiliului din 27 iunie 1994 de modificare a Directivei 91/689 (JO L 168, p. 28; ediție specială în limba română: capitol 15 volum 3, p. 76) a amânat abrogarea Directivei 78/319 până la 27 iunie 1995.

47 Dintr-o analiză comparativă a acestor dispoziții reiese că Directiva 75/442, modificată, a consolidat anumite dispoziții ale Directivei 75/442 (Hotărârea din 9 noiembrie 1999, Comisia/Italia, C-365/97, nepublicată încă în *Recueil*, punctul 37). Astfel, obligațiile impuse statelor membre la articolul 4 din Directiva 75/442 rămân aplicabile în temeiul articolului 4 primul paragraf din Directiva 75/442, modificată (Hotărârea din 9 noiembrie 1999, Comisia/Italia, citată anterior, punctul 61). În ceea ce privește obligația de elaborare a unor planuri de eliminare a deșeurilor, prevăzută la articolul 6 din Directiva 75/442, această obligație corespunde de acum înainte obligației de a elabora planuri de gestionare a deșeurilor, prevăzută la articolul 7 din Directiva 75/442, modificată.

48 În mod similar, obligațiile impuse statelor membre la articolul 5 din Directiva 78/319 rămân aplicabile în temeiul articolului 4 din Directiva 75/442, modificată. Astfel, pe de o parte, obligația de a elimina deșeurile toxice și periculoase fără a pune în pericol sănătatea umană și fără a afecta mediul, care rezultă din articolul 5 alineatul (1) din Directiva 78/319, figurează de acum înainte la articolul 4 primul paragraf din Directiva 75/442, modificată, a cărei aplicare s-a extins asupra deșeurilor periculoase prin articolul 1 alineatul (2) din Directiva 91/689.

49 Pe de altă parte, articolul 5 alineatul (2) din Directiva 78/319 prevedea o obligație precisă pentru statele membre de a lua măsurile necesare pentru a interzice abandonarea, descărcarea, depozitarea și transportarea necontrolate ale deșeurilor toxice și periculoase, precum și

furnizarea acestora altor instalații, unități sau întreprinderi decât cele vizate la articolul 9 alineatul (1) din directivă. Această obligație figurează de acum înainte la articolul 4 al doilea paragraf din Directiva 75/442, modificată.

50 În ceea ce privește obligația de elaborare și actualizare a unor programe pentru eliminarea deșeurilor toxice și periculoase, prevăzută la articolul 12 din Directiva 78/319, această obligație corespunde obligației de a elabora planuri de gestionare a deșeurilor, prevăzută la articolul 6 alineatul (1) din Directiva 91/689.

51 Din considerentele anterioare rezultă că obligațiile care îi revin Republicii Elene în temeiul articolelor 4 și 6 din Directiva 75/442 și al articolelor 5 și 12 din Directiva 78/319 rămân aplicabile în stadiul actual al dreptului comunitar.

Cu privire la întinderea obligațiilor a căror neîndeplinire a fost constatată în Hotărârea Comisia/Grecia, citată anterior

52 Comisia susține că Republica Elenă și-ar fi îndeplinit obligația de executare a Hotărârii Comisia/Grecia, citate anterior, care îi revine în temeiul articolului 171 din tratat, dacă ar fi elaborat și pus în aplicare planurile și programele prevăzute la articolul 6 din Directiva 75/442 și la articolul 12 din Directiva 78/319. Potrivit acesteia, obligațiile care rezultă din articolele 4 și 6 din directiva 75/442 și din articolele 5 și 12 din Directiva 78/319 nu sunt îndeplinite decât prin adoptarea și punerea în aplicare concretă a planurilor și programelor prevăzute de aceste directive.

53 Din precizările oferite de guvernul elen rezultă că planul de eliminare a deșeurilor, impus la articolul 6 din Directiva 75/442, și programul de eliminare a deșeurilor toxice și periculoase, impus la articolul 12 din Directiva 78/319, se aflau încă într-un stadiu preliminar și că Kouroupitos era folosit în continuare ca loc de eliminare necontrolată a deșeurilor din regiunea Cania.

54 Guvernul elen observă că un stat membru ar fi putut foarte bine să fi elaborat și comunicat Comisiei planurile și programele prevăzute la articolul 6 din Directiva 75/442 și articolul 12 din Directiva 78/319 fără să fi luat totuși măsurile necesare impuse la articolul 4 din Directiva 75/442 și articolul 5 din Directiva 78/319. Invers, un stat membru ar fi putut să ia măsurile necesare impuse la articolul 4 din Directiva 75/442 și articolul 5 din Directiva 78/319 fără să fi elaborat și comunicat planurile și programele prevăzute la articolul 6 din Directiva 75/442 și articolul 12 din Directiva 78/319, caz în care neîndeplinirea obligațiilor ar privi doar aceste ultime dispoziții.

55 Este necesar să se sublinieze faptul că, deși articolul 4 din Directiva 75/442 nu preciza conținutul concret al măsurilor care trebuie să fie luate pentru a garanta că deșeurile sunt eliminate fără a pune în pericol sănătatea umană și fără a afecta mediul, este la fel de adevărat că acesta obliga statele membre în privința obiectivului care trebuie atins, lăsându-le, în același timp, o marjă de apreciere în evaluarea necesității unor astfel de măsuri (Hotărârea din 9 noiembrie 1999, Comisia/Italia, citată anterior, punctul 67).

56 Astfel, Curtea a considerat că o degradare considerabilă a mediului pe o perioadă prelungită, fără intervenția autorităților competente, indică în principiu faptul că statul membru în cauză a depășit marja de apreciere conferită de această dispoziție (Hotărârea din 9 noiembrie 1999, Comisia/Italia, citată anterior, punctul 68).

57 Aceeași analiză poate fi efectuată și în cazul articolului 5 din Directiva 78/319.

58 În plus, este necesar să se constate că obligațiile care rezultă din articolul 4 din Directiva 75/442 și articolul 5 din Directiva 78/319 erau autonome în raport cu obligațiile mai specifice pe care le presupuneau dispozițiile articolelor 5–11 din Directiva 75/442 în materie de planificare, organizare și verificare a operațiunilor de eliminare a deșeurilor și dispozițiile articolului 12 din Directiva 78/319 în materie de eliminare a deșeurilor toxice și periculoase. Acest lucru este valabil și în cazul obligațiilor corespunzătoare în temeiul Directivei 75/442, modificată, și al Directivei 91/689.

59 Prin urmare, pentru a stabili dacă Republica Elenă s-a conformat obligației de a executa Hotărârea Comisia/Grecia, citată anterior, este necesar să se verifice succesiv dacă fiecare din obligațiile a căror neîndeplinire a fost constatată în hotărârea respectivă a fost îndeplinită ulterior, în măsura în care aceste obligații prezintă un caracter independent unele față de celelalte.

Cu privire la îndeplinirea obligațiilor care rezultă din articolul 171 alineatul (1) din tratat

60 În apărarea sa, guvernul elen susține că volumul deșeurilor care continuă să fie deversate în defileul râului Kouroupitos a scăzut semnificativ, având în vedere că, pe de o parte, o cantitate din acestea este îngropată în locuri adecvate situate în patru subprefecturi ale departamentului Cania (Sfakia, Kalyves, Selino și Kissamo), și că, pe de altă parte, a fost înființat un sistem de sortare și reciclare a hârtiei.

61 Deșeurile toxice și periculoase de la baza militară americană din Souda nu mai sunt depozitate în defileul râului Kouroupitos din 1996, ci sunt încredințate unei întreprinderi private, care le transportă în străinătate pentru a fi tratate. Acesta este și cazul deșeurilor spitalicești, care sunt încărcate într-un vehicul special și depozitate într-o cameră rece până la incinerarea prin piroliză. În ceea ce privește sedimentele de hidrocarburi, guvernul elen garantează că acestea sunt stocate într-un loc adecvat până când sunt trimise în străinătate. Uleiurile minerale uzate sunt predate administrației departamentului Cania pentru a fi transportate la o uzină de regenerare, în vreme ce cisternele nu mai depozitează conținutul foselor septice în Kouroupitos, având în vedere că s-a construit o instalație de epurare biologică în regiunea Chania.

62 În această privință, este necesar să se amintească, cu titlu introductiv, că prezenta acțiune își are originea în plângerea primită de Comisie la 22 septembrie 1987, în care se reclama faptul că majoritatea localităților din departamentul Cania efectuau eliminări necontrolate ale deșeurilor la gura râului Kouroupitos din Peninsula Akrotiri. Printre aceste deșeuri se numărau cele de la bazele militare din regiune, spitale și clinici, precum și reziduurile de la fabricile de sare, fermele avicole, abatoare și de la toate instalațiile industriale din regiune.

63 Din studiul „*Environmental impact of uncontrolled solid waste combustion in the Kouroupitos' Ravine, Crete*” (Impactul asupra mediului al combustiei necontrolate a deșeurilor solide din defileul râului Kouroupitos, Creta), prezentat de guvernul elen și efectuat în iunie 1996 de Laboratorul de inginerie și management al mediului de la Universitatea Politehnică din Creta, în colaborare cu Institutul de Chimie Ecologică din München, rezultă că:

„Deșeurile solide sunt eliminate în defileul râului Kouroupitos, situat la 30 km est de Cania, în Peninsula Akrotiri. Deșeurile sunt deversate din partea de sus în defileu, fără precauții, la o distanță de 200 m de mare. Deșeurile ard necontrolat de cel puțin 10 ani, focul neputând fi controlat din cauza combustiei care se autoalimentează ca urmare a nivelului înalt de materie

organică. Din acest mod necorespunzător de eliminare a deșeurilor, combinat cu combustia necontrolată a deșeurilor solide, a rezultat o situație periculoasă pentru mediu având în vedere că apele de infiltrație din depozitarea deșeurilor pătrund în mare și că reziduurile din procesul de combustie se răspândesc atât pe pământ, cât și în mare.” [traducere neoficială]

64 În ceea ce privește, în primul rând, executarea obligației de a elimina deșeurile fără a pune în pericol sănătatea umană și fără a afecta mediul, prevăzută la articolul 4 din Directiva 75/442, guvernul elen nu contestă faptul că deșeurile solide, în special deșeurile menajere, încă mai sunt deversate în Kouroupito.

65 Din scrisorile Prefecturii Cania din 7 mai și 18 august 1998 adresate Ministerului Mediului, pe care le-a comunicat guvernul elen, reiese că majoritatea deșeurilor încă mai ajung în mod necontrolat și ilegal în defileul râului Kouroupitos, care primește astăzi toate deșeurile menajere ale aglomerării Chaniei.

66 În duplica sa, guvernul elen recunoaște faptul că „în orice caz, numai o soluționare definitivă a problemei, constând în sistarea operațiunii din zona râului Kouroupitos și punerea în aplicare a unui sistem modern, regulat și eficient, ar putea fi considerată ca fiind pe deplin satisfăcătoare”. [traducere neoficială]

67 În plus, din considerentul 10 al Hotărârii Comisia/Grecia, citată anterior, reiese că guvernul elen îi răspunsese deja Comisiei, la 15 martie 1988, că urma să încheie respectiva operațiune de depozitare a deșeurilor după luna august 1988 și să creeze noi locuri de depozitare.

68 Trebuie să se constate că acest lucru nu a fost încă realizat.

69 Desigur, conform guvernului elen, autoritățile competente care au plănuț să înființeze și să pună în funcțiune în locul numit „Strongilo Kefali” din localitatea Khordakios o uzină de reciclare mecanică și de compostare, precum și un loc de îngropare a deșeurilor, se confruntă cu opoziția persoanelor particulare în cauză, concretizată prin introducerea unor plângeri și acțiuni în fața autorităților administrative și judiciare competente împotriva deciziilor administrative privind amplasamentul celor două instalații.

70 Cu toate acestea, astfel cum s-a amintit deja la punctul 21 din Hotărârea Comisia/Grecia, citată anterior, rezultă dintr-o jurisprudență constantă că un stat membru nu poate invoca situații interne, precum dificultățile de aplicare survenite în stadiul executării unui act comunitar, pentru a justifica nerespectarea obligațiilor și termenelor care rezultă din normele dreptului comunitar.

71 În consecință, este necesar să se constate că Republica Elenă nu a executat Hotărârea Comisia/Grecia, citată anterior, în măsura în care aceasta persistă în neîndeplinirea obligațiilor care îi revin în temeiul articolului 4 din Directiva 75/442, în ceea ce privește adoptarea măsurilor necesare pentru a garanta că deșeurile sunt eliminate în regiunea Cania fără a pune în pericol sănătatea umană și fără a afecta mediul.

72 În ceea ce privește, în al doilea rând, executarea obligației de a elimina deșeurile toxice și periculoase fără a pune în pericol sănătatea umană și fără a afecta mediul, prevăzută la articolul 5 din Directiva 78/319, este necesar să se constate că afirmația guvernului elen, conform căreia deșeurile toxice și periculoase nu mai sunt deversate în Kouroupito din 1996, este susținută de studiul din dosar. Afirmația este contestată doar parțial de Comisie, care recunoaște faptul că s-au redus cantitățile de deșeuri toxice și periculoase.

73 În aceste condiții, trebuie subliniat faptul că este de competența Comisiei, în cadrul prezentei proceduri, să îi furnizeze Curții elementele necesare pentru a stabili stadiul executării de către un stat membru a unei hotărâri privind neîndeplinirea obligațiilor.

74 Având în vedere că aceste elemente nu sunt disponibile, trebuie constatat faptul că nu s-a dovedit că Republica Elenă nu s-a conformat în totalitate obligației de a elimina deșeurile toxice și periculoase din regiunea Cania, în conformitate cu dispozițiile articolului 5 din Directiva 78/319.

75 În ceea ce privește, în al treilea rând, executarea obligațiilor de a elabora planuri de eliminare a deșeurilor și de a elabora și actualiza programe pentru eliminarea deșeurilor toxice și periculoase, prevăzute la articolul 6 din Directiva 75/442 și, respectiv, la articolul 12 din Directiva 78/319, trebuie să se constate că, în conformitate cu jurisprudența Curții, măsurile materiale parțiale sau reglementările incomplete nu pot îndeplini obligația care îi revine unui stat membru de a elabora un program global pentru atingerea anumitor obiective (Hotărârea din 28 mai 1998, Comisia/Spania, C-298/97, Rec., p. I-3301, punctul 16).

76 Contrar afirmațiilor guvernului elen, nu pot fi considerate ca planuri sau programe pe care statele membre sunt obligate să le adopte, în temeiul articolului 6 din Directiva 75/442 și al articolului 12 din Directiva 78/319, o reglementare sau măsuri concrete care nu constituie decât o serie de intervenții normative punctuale și care nu pot constitui un sistem organizat și coordonat pentru eliminarea deșeurilor și a deșeurilor toxice și periculoase (a se vedea, prin analogie, Hotărârea din 25 noiembrie 1998, Comisia/Spania, C-214/96, Rec., p. I-766, punctul 30).

77 În consecință, este necesar să se constate că, de asemenea, Republica Elenă nu a executat Hotărârea Comisia/Grecia, citată anterior, în măsura în care aceasta persistă în neîndeplinirea obligațiilor care îi revin în temeiul articolului 6 din Directiva 75/442 și al articolului 12 din Directiva 78/319, în ceea ce privește elaborarea unor planuri de eliminare a deșeurilor și a unor programe de eliminare a deșeurilor toxice și periculoase.

78 În baza considerentelor anterioare, trebuie să se constate că, prin faptul că nu a adoptat măsurile necesare pentru a garanta eliminarea deșeurilor în regiunea Cania fără a pune în pericol sănătatea umană și fără a afecta mediul, în conformitate cu articolul 4 din Directiva 75/442, și faptul că nu a elaborat pentru această regiune planuri pentru eliminarea deșeurilor, în conformitate cu articolul 6 din Directiva 75/442, și nici programe pentru eliminarea deșeurilor toxice și periculoase, în conformitate cu articolul 12 din Directiva 78/319, Republica Elenă nu a pus în aplicare toate măsurile pe care le presupune executarea Hotărârii Comisia/Grecia, citate anterior, și nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 171 din tratat.

Cu privire la stabilirea penalității cu titlu cominatoriu

79 Pe baza metodei de calcul prevăzute de către Comisie în Comunicarea 96/C 242/07 din 21 august 1996 privind punerea în aplicare a articolului 171 din tratat (JO C 242, p. 6), și Comunicarea 97/C 63/02 din 28 februarie 1997 privind metoda de calcul al penalităților cu titlu cominatoriu prevăzute la articolul 171 din Tratatul CE (JO C 63, p. 2), Comisia a propus Curții să impună o penalitate cu titlu cominatoriu în cuantum de 24 600 ECU pe zi de întârziere, pentru a sancționa neexecutarea Hotărârii Comisia/Grecia, citată anterior, începând cu data comunicării prezentei hotărâri și până la data la care se va pune capăt neîndeplinirii obligațiilor. Comisia consideră că o sancțiune pecuniară sub forma unei penalități cu titlu

cominatoriu reprezintă modalitatea cea mai adecvată pentru atingerea obiectivului de conformare în raport cu Hotărârea Comisia/Grecia, citată anterior, în cel mai scurt timp.

80 Guvernul elen îi solicită Curții să stabilească penalitatea cu titlu cominatoriu pe baza coeficienților de gravitate și de durată mai favorabili Republicii Elene decât cei aplicați de Comisie. Potrivit acesteia, coeficientul referitor la durata neîndeplinirii obligațiilor, stabilit unilateral de Comisie fără a examina gradul de executare a hotărârii, nu reflectă situația existentă și că ar fi nedrept pentru Republica Elenă. Deși, conform guvernului, Comisia dispune de o putere discreționară care îi permite stabilirea unor coeficienți privind gravitatea, durata și capacitatea de plată a statelor membre, fără acordul acestora, Curtea deține în exclusivitate competența de a aprecia ceea ce este drept, proporționat și echitabil.

81 În această privință, este necesar să se aducă aminte că, în temeiul articolului 171 alineatul (1) din tratat, în cazul în care Curtea constată că un stat membru nu și-a îndeplinit vreuna dintre obligațiile care îi revin în conformitate cu tratatul, statul respectiv este obligat să ia măsurile pe care le presupune executarea hotărârii Curții.

82 Articolul 171 din tratat nu precizează termenul în care trebuie să se realizeze conformarea în raport cu o hotărâre. Cu toate acestea, conform unei jurisprudențe constante, importanța aplicării imediate și uniforme a dreptului comunitar impune ca executarea să se inițieze imediat și să se realizeze cât mai repede posibil (Hotărârea din 6 noiembrie 1985, Comisia/Italia, 131/84, Rec., p. 3531, punctul 7; Hotărârea din 13 iulie 1988, Comisia/Franța, 169/87, Rec., p. 4093, punctul 14, precum și Hotărârea din 7 martie 1996, Comisia/Franța, citată anterior, punctul 31).

83 În cazul în care statul membru în cauză nu a adoptat măsurile pe care le presupune conformarea în raport cu hotărârea Curții în termenul stabilit de Comisie în avizul său motivat, adoptat în temeiul articolului 171 alineatul (2) primul paragraf din tratat, Comisia poate sesiza Curtea. În conformitate cu articolul 171 alineatul (2) al doilea paragraf din tratat, Comisia stabilește cuantumul sumei forfetare sau al penalităților cu titlu cominatoriu pe care le consideră corespunzătoare împrejurărilor și pe care statul membru respectiv trebuie să le plătească.

84 În lipsa unor dispoziții în tratat în această privință, este necesar să se recunoască posibilitatea Comisiei de a adopta linii directe al căror obiectiv este de a stabili metoda de calcul al sumelor forfetare sau al penalităților cu titlu cominatoriu pe care intenționează să le propună Curții, în special în vederea asigurării egalității de tratament între statele membre.

85 În această privință, Comunicarea 96/C 242/07, citată anterior, prevede în special că stabilirea cuantumului amenzii sau al penalității cu titlu cominatoriu trebuie să se ghideze după obiectivul acestora, și anume garantarea aplicării efective a dreptului comunitar. Prin urmare, Comisia consideră că valoarea trebuie să fie calculată în funcție de trei criterii fundamentale: gravitatea încălcării, durata acesteia și necesitatea de a asigura efectul disuasiv al sancțiunii în sine, conducând astfel la încetarea încălcării și la evitarea recidivelor.

86 Comunicarea 97/C 63/02, citată anterior, identifică variabilele matematice utilizate pentru a calcula cuantumul unei penalități cu titlu cominatoriu, și anume o sumă forfetară uniformă, un coeficient de gravitate, un coeficient de durată, precum și un factor destinat să reflecte capacitatea de plată a statului membru, care vizează în același timp caracterul proporțional și disuasiv al penalității cu titlu cominatoriu, calculat pe baza produsului intern brut al statelor membre și pe baza ponderii voturilor acestora în Consiliu.

87 Aceste reguli orientative, care definesc liniile de conduită pe care Comisia își propune să le urmeze, contribuie la garantarea transparenței, previzibilității și securității juridice a acțiunii sale, vizând în același timp proporționalitatea cuanturilor penalităților cu titlu cominatoriu pe care intenționează să le propună.

88 În această privință, propunerea Comisiei de a ține seama atât de produsul intern brut al statului membru în cauză, cât și de numărul de voturi de care acesta dispune în Consiliu, pare adecvată în măsura în care aceasta permite reflectarea capacității de plată a acestui stat membru, menținând în același timp o diferență rezonabilă între diversele state membre.

89 Este necesar să se sublinieze că aceste propuneri ale Comisiei nu pot să oblige Curtea. Astfel, în conformitate cu articolul 171 alineatul (2) al treilea paragraf din tratat, „în cazul în care Curtea de Justiție constată că statul membru nu s-a conformat hotărârii sale [...] îi poate impune plata unei sume forfetare sau a unor penalități cu titlu cominatoriu”. Totuși, aceste propuneri constituie o bază de referință utilă.

90 Pe de o parte, având în vedere că obiectivul principal al penalității cu titlu cominatoriu este ca statul membru să înceteze neîndeplinirea obligațiilor sale în cel mai scurt timp posibil, este necesar să se stabilească cuantumul penalității cu titlu cominatoriu astfel încât acesta să fie adaptat circumstanțelor și proporțional cu neîndeplinirea constatată și cu capacitatea de plată a statului membru în cauză.

91 Pe de altă parte, gradul de urgență al executării obligațiilor statului membru în cauză poate varia în funcție de cazul încălcării.

92 Din această perspectivă și astfel cum a sugerat Comisia, criteriile de bază care trebuie să fie luate în considerare pentru a garanta natura coercitivă a penalității cu titlu cominatoriu, în vederea aplicării uniforme și efective a dreptului comunitar, sunt, în principiu, durata încălcării, gradul de gravitate al acesteia și capacitatea de plată a statului membru în cauză. În vederea aplicării acestor criterii, este necesar să se țină seama în special de consecințele neexecutării asupra intereselor private și publice și de urgența determinării statului membru în cauză să își îndeplinească obligațiile.

93 În speță, este necesar să se observe că, având în vedere natura încălcărilor în cauză, care continuă și în prezent, plata unei penalități cu titlu cominatoriu constituie efectiv metoda cea mai adaptată situației în cauză.

94 În ceea ce privește gravitatea încălcărilor și, în special, a consecințelor neexecutării asupra intereselor private și publice, este necesar să se constate că obligația de a elimina deșeurile fără a pune în pericol sănătatea umană și fără a afecta mediul face parte din înseși obiectivele politicii de mediu a Comunității, astfel cum rezultă din articolul 130 R din Tratatul CE (devenit, după modificare, articolul 174 CE). Nerespectarea obligației care rezultă din articolul 4 din Directiva 75/442 riscă, prin însăși natura acestei obligații, să pună în mod direct în pericol sănătatea umană și să afecteze mediul și trebuie, în lumina celorlalte obligații, să fie considerată ca fiind deosebit de gravă.

95 Neîndeplinirea obligațiilor mai specifice de a elabora un plan de eliminare a deșeurilor și de a elabora și actualiza programe pentru eliminarea deșeurilor toxice și periculoase, prevăzute la articolul 6 din Directiva 75/442 și respectiv la articolul 12 din Directiva 78/319, trebuie considerată ca fiind gravă în măsura în care îndeplinirea acestor obligații specifice constituie o condiție necesară pentru realizarea deplină a obiectivelor menționate la articolul 4 din Directiva 75/442 și articolul 5 din Directiva 78/319.

96 Astfel, contrar declarației Comisiei, faptul că au fost adoptate măsuri concrete pentru reducerea cantităților de deșeuri toxice și periculoase, în conformitate cu articolul 5 din Directiva 78/319, nu poate afecta gravitatea nerespectării obligației de a elabora și actualiza programele pentru eliminarea deșeurilor toxice și periculoase în temeiul articolului 12 din Directiva 78/319.

97 În plus, este necesar să se țină seama de faptul că nu s-a dovedit că Republica Elenă nu s-a conformat în totalitate obligației de a elimina deșeurile toxice și periculoase din regiunea Cania, în conformitate cu dispozițiile articolului 5 din Directiva 78/319.

98 În ceea ce privește durata încălcării, este suficient să se constate că aceasta este considerabilă, începând chiar cu data intrării în vigoare a Tratatului privind Uniunea Europeană și nu cu data pronunțării Hotărârii Comisia/Grecia, citate anterior.

99 Având în vedere toate elementele precedente, este necesar ca Republica Elenă să fie obligată să plătească Comisiei, în contul „resurse proprii ale CE”, o penalitate cu titlu cominatoriu de 20 000 euro pe zi de întârziere în punerea în aplicare a măsurilor necesare pentru a se conforma Hotărârii Comisia/Grecia, citată anterior, de la data pronunțării prezentei hotărâri până la conformarea în raport cu Hotărârea Comisia/Grecia, citate anterior.

Cu privire la cheltuielile de judecată

100 În conformitate cu articolul 69 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Comisia a solicitat obligarea Republicii Elene la plata cheltuielilor de judecată, iar aceasta a căzut în pretenții cu privire la partea esențială a motivelor sale, trebuie obligată la plata cheltuielilor de judecată. În conformitate cu articolul 69 alineatul (4) din Regulamentul de procedură, Regatul Unit suportă propriile cheltuieli de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA

declară și hotărăște:

1) Prin neadoptarea măsurilor necesare pentru a garanta că deșeurile sunt eliminate în regiunea Cania fără a pune în pericol sănătatea umană și fără a afecta mediul, în conformitate cu articolul 4 din Directiva 75/442/CEE a Consiliului din 15 iulie 1975 privind deșeurile, și prin neelaborarea pentru această regiune a planurilor pentru eliminarea deșeurilor, în conformitate cu articolul 6 din Directiva 75/442, și a programelor pentru eliminarea deșeurilor toxice și periculoase, în conformitate cu articolul 12 din Directiva 78/319/CEE a Consiliului din 20 martie 1978 privind deșeurile toxice și periculoase, Republica Elenă nu a pus în aplicare toate măsurile pentru a se conforma Hotărârii din 7 aprilie 1992, Comisia/Grecia (C-45/91) și nu și-a îndeplinit obligațiile care îi reveneau în temeiul articolului 171 din Tratatul CE.

2) Obligă Republica Elenă să plătească Comisiei Comunităților Europene, în contul „resurse proprii ale CE”, o penalitate cu titlu cominatoriu de 20 000 euro pe zi de întârziere în punerea în aplicare a măsurilor necesare pentru a se conforma Hotărârii Comisia/Grecia, citată anterior, de la data pronunțării prezentei hotărâri până la conformarea în raport cu Hotărârea Comisia/Grecia, citată anterior.

3) Obligă Republica Elenă la plata cheltuielilor de judecată.

4) Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord suportă propriile cheltuieli de judecată.

Rodríguez Iglesias

Moitinho de Almeida

Edward

Sevón

Schintgen

Kapteyn

Gulmann

Puissochet

Hirsch

Jann

Ragnemalm

Wathelet

Skouris

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 4 iulie 2000.

Grefier
R. Grass

Președinte
G. C. Rodríguez Iglesias